

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра банківської справи

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня бакалавра
зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
за освітньо – професійною програмою
«Міжнародний банківський бізнес»
на тему:
«Конкуренція на банківському ринку України»

Виконав: студент 4 курсу, групи 1
Факультету фінансів та банківської справи

Петренко А.С.

Керівник: к.е.н., доцент

СЕРГЄЄВА О.С.

ОДЕСА - 2021 року

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми дослідження. Швидкий та динамічний розвиток банківської системи в Україні порушує питання вивчення конкурентоспроможності сучасного банку на значному рівні. Усі комерційні банки, які розробляють свою стратегію розвитку, отримують ресурси, шукають більш сприятливі умови для розміщення коштів, борються за клієнтів, контролюють надійність та фінансову стійкість свого банку, в кінцевому рахунку прагнуть підвищити конкурентоспроможність. Цей шлях розвитку - підвищення конкурентоспроможності - є найбезпечнішим способом досягнення головної мети банку - максимізації прибутку з прийнятним рівнем ризику.

Фундаментальні основи теорії конкуренції та управління конкурентоспроможністю для різних суб'єктів господарювання та груп товарів закладено такими вченими, як: К. Агінер, В. Адамик, З. Васильченко, Г. Вербицька, В. Вітлінський, І. Волошко, Ю. Коробов, О. Лаврушин, Ю. Лисенков, Д. Лук'яненко, І. Лютий, Т. Майорова, Д. Мізгулін, В. Міщенко, А. Мороз, С. Науменкова, О. Падалко, А. Пересада, С. Реверчук, М. Савлук, Т. Сива, О. Шевцова, Ф. Шпиг та інші. Серед розробників сучасних методик дослідження конкурентоспроможності банківської установи варто назвати таких українських науковців: І. Волощук, О. Галиць, Т. Гірченко, О. Дубовик, Ю. Заруба, О. Кіреєв, А. Кузнєцова.

Метою кваліфікаційної роботи є дослідження теоретико-методичних засад конкурентоспроможності сучасного банку та розробки практичних рекомендацій щодо напрямів підвищення конкурентоспроможності банків в умовах невизначеності.

Завданням кваліфікаційної роботи є:

1. Визначити теоретичні аспекти та сутність банківської конкуренції як економічної категорії.
2. Охарактеризувати наукові засади дослідження поняття «конкурентоспроможність банківських послуг»
3. Визначити сучасні підходи до оцінки конкурентоспроможності банківської установи
4. Оцінити фінансову діяльність АТ «Південний»
5. Проаналізувати конкурентні позиції АТ «Південний»
6. Сформулювати порівняльну характеристику конкурентоспроможності банківських послуг та продуктів АТ «Південний»
7. Охарактеризувати зарубіжний досвід щодо підвищення конкурентоспроможності банку
8. Визначити напрями підвищення рівня конкурентоспроможності банку АТ «Південний»

Об'єктом дослідження є процес банківської конкуренції на ринку банківських послуг.

Предметом дослідження є теоретично – методичні аспекти банківської конкуренції в сучасних умовах.

Інформаційною базою дослідження послужили теоретичні положення економічної науки, численні праці українських та зарубіжних учених із питань управління конкурентоспроможністю сучасного банку, а також АТ «Південний», закони України та інші нормативно-правові акти. Основні положення роботи, висновки та пропозиції базуються на використанні та узагальненні даних Державного комітету статистики України, матеріалів Національного банку України та інших банків, даних періодичних видань та Інтернет-ресурсів.

***Структура та обсяг роботи.** Кваліфікаційна робота бакалавра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (60 найменувань). Загальний обсяг роботи становить 86 сторінок. Основний зміст викладено на 74 сторінки. Робота містить 14 таблиць, 3 рисунка.*

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «**Теоретичні основи сутності конкурентоспроможності сучасного банку**» було визначено термін «банківська конкуренція» вивчається більше десяти років, і його тлумачення набирає обертів із наступним роком. Враховуючи цю концепцію, майже всі вчені дійшли висновку, що це здатність банку всебічно задовольняти та утримувати існуючих корпоративних та приватних клієнтів, а також отримувати нові вигоди завдяки розробці нових інструментів та регіонів.

Слід зазначити, що вивчення терміна «конкурентоспроможність» неможливе без попереднього визначення таких категорій, як «конкуренція» та «конкурентоспроможність», які є важливими та важливими для публікації конкретної теми дослідження, а також для визначення конкретних характеристики банківської конкуренції. Нарешті, слід визначити основні критерії визначення конкурентної переваги банку.

Конкуренція як визначення існує давно, і більшість вчених трактують її як економічний процес взаємодії та боротьби виробників за найбільш сприятливі умови виробництва та реалізації товарів, за найбільший прибуток. Водночас - механізм стихійного регулювання виробництва в умовах вільних ринкових відносин.

Також в першому розділі було розглянуто думку відомих вчених економістів, таких як М. Портер, Дж. Ламбен, Д. О. Цаплев, В. М. Мазняк, А. Ю. Федорова та ін., щодо визначення понять «конкуренція» та «банківська конкуренція».

Методи розрахунку для оцінки конкурентоспроможності банку включають:

- метод, що використовує аналіз порівняльних переваг конкуруючих банків;

- методи, засновані на якості основного підходу до оцінки конкурентоспроможності товару;
- інтегрований метод;
- метод, заснований на теорії ефективної конкуренції;
- Європейська модель досконалості бізнесу або метод самооцінки;
- Методологія англійської матриці вдосконалення бізнесу (ВІМ).

Для порівняння можна вибрати один банк - конкуренцію, в цьому випадку береться та вивчається індивідуальний показник конкурентоспроможності банку; кілька конкуруючих банків визначаються порівнянням із групою визначених конкуруючих банків. У цьому випадку може бути використаний кластерний аналіз.

Критерієм конкурентоспроможності банку є також його частка на ринку, визначена на основі відношення величини його обороту від продажу банківських продуктів до загальної суми обороту банківських продуктів на існуючому ринку.

За результатами оцінки проводиться аналіз конкурентоспроможності банку, насамперед вибір факторів впливу для забезпечення запланованого рівня конкурентоспроможності. На основі отриманих результатів готуються рекомендації щодо управління конкурентоспроможністю банку, які в свою чергу спрямовані на досягнення поставлених цілей та оцінку наслідків, які будуть результатом прийнятих рішень.

У другому розділі **«Оцінка конкурентних позицій АТ «Південний»»** проведене дослідження дозволило нам визначити конкурентні переваги Акціонерного банку «Південний» на основі даних, які були представлені на сайті Національного Банку України і безпосередньо Акціонерного банку «Південний». Варто відзначити, що банк на протязі останніх років не дивлячись на нестабільну ситуацію в країні залишається конкурентоспроможним і створює усі необхідні умови задля покращення своїх позицій.

Так, згідно за наданою інформацією, Акціонерний банк «Південний» на сьогоднішній день займає друге місце серед банків з приватним капіталом за розміром активів, капіталу та наданих послуг.

Дослідження допомогло виявити тенденції та загальну ситуацію конкурентоспроможності в банківському секторі України та виокремити ті банки, що займають провідні позиції, і ті банки що знаходяться на рівні банків – аутсайдерів.

Слід зазначити, що в умовах діджиталізації економічних процесів в нашій країні рушійними економічним важелем розвитку конкурентних стратегій банків як економічних агентів сфери фінансових послуг в умовах становлення сервісної економіки виступають інформаційно-мережеві системи управління, впровадження яких передбачає високий рівень технічної оснащеності бізнес-процесів і зростання компетентності фахівців, що збільшує ступінь заглибленості в вирішення локальних завдань; при цьому, інформаційні технології забезпечують можливість ефективного управління

ресурсами фінансових організацій, сприяють формуванню динамічної системи інформатизації бізнесу на основі перепроєктування бізнес-процесів.

У третьому розділі **«Напрями підвищення конкурентоспроможності банків в умовах невизначеності»** розвиток банківського сектору в Україні знаходиться на стадії, коли конкуренція між банками стає першочерговою для кожного клієнта. На сьогодні стратегія підвищення конкурентоспроможності банківської установи є основою для кожного банку, але вона відрізняється методами та способами її реалізації.

Проаналізувавши ринок фінансових послуг та банківський сектор у США та Німеччині, ми дійшли висновку, що управління конкурентоспроможністю в цих країнах відрізняється не лише одне від одного, а й суттєво відрізняється від української дійсності. Якщо американські банки в першу чергу зосереджені на розробці передових технологій для обслуговування своїх клієнтів, то німецькі банки використовують старі методи підтримки власної стабільності і лише поступово, невеликими кроками, впроваджують щось нове.

Технологія BlockChain, яка призначена для впровадження для банку AT "Південний", актуальна для всієї банківської системи України. Технологія блокчейн може принципово змінити ринок безготівкових розрахунків, пришвидшити платежі та зменшити транзакційні витрати для всіх учасників. Значення використання цієї технології в розрахунках важко переоцінити. Сюди входять високі швидкості переказу між учасниками та негайне перерахування транзакції на рахунок одержувача після відправлення коштів, зниження витрат завдяки повній автоматизації транзакцій та відсутність довіри між учасниками, оскільки криптографія та математичні алгоритми гарантують надійність та захист даних.

Насправді з цієї причини найбільші банки світу почали активно розробляти блокчейн-проекти. Важливо усвідомити, що сьогодні банки ще не повністю використовують цю технологію, а лише проводять дослідження та визначають деякі можливості та інструменти.

Як висновок, можна зазначити, що конкуренція між банками за нових клієнтів залишається актуальним завжди і змушує банки розробляти нові алгоритми для бізнес процесів. Це відноситься не лише до залучення клієнтів до банку, а й їх обслуговування зі значним скороченням часу обслуговування. Впровадження Blockchain в деяких видах операцій заощадить банку значну частину грошей. Адже за допомогою технології можна усунути дублюючі один одного елементи, торгові помилки, а також скоротити цикл розрахунків і знизити ризики. Це в свою чергу дозволить банку зменшити витрати на персонал і ІТ. Крім того, технологія підвищить прозорість угод і спростить відстеження підозрілих транзакцій по відмиванню грошей.

Зараз організації працюють з централізованими базами даних, які зберігаються на фізичних серверах або в хмарі. Для переходу на нову технологію потрібно буде створити розподілені бази, які будуть зберігатися на комп'ютерах учасників ланцюжка.

ВИСНОВКИ

У кваліфікаційній роботі проведено дослідження теоретико-методичних засад конкурентоспроможності сучасного банку та розробки практичних рекомендацій щодо напрямів підвищення конкурентоспроможності банків в умовах невизначеності.

За результатами виконаної кваліфікаційної роботи зроблено такі висновки:

1. На основі теоретичної частини та наукових робіт було досліджено поняття «конкурентоспроможності», надані методи та шляхи дослідження конкурентоспроможності сучасного банку.
2. Охарактеризували наукові засади дослідження поняття «конкурентоспроможність банківських послуг». Визначили різницю між значення «конкуренція» та «банківська конкуренція».
3. Визначили сучасні підходи до оцінки конкурентоспроможності банківської установи.
4. Оцінили фінансову діяльність АТ «Південний» для подальшого дослідження і порівняння з іншими банками.
5. Проаналізували конкурентні позиції АТ «Південний» та порівняли з іншими банками.
6. Сформулювали порівняльну характеристику конкурентоспроможності банківських послуг та продуктів АТ «Південний».
7. Охарактеризували зарубіжний досвід щодо підвищення конкурентоспроможності банку. Порівняльний аналіз із зарубіжним повідомленням управління конкурентоспроможністю сучасного банку, що характеризується характеристиками використання стратегій американських та німецьких банків, показав чого не вистачає банкам на ринку України.
8. Визначили напрями підвищення рівня конкурентоспроможності банку АТ «Південний». Запропонували розгляд та впровадження нових технологій та інновацій були розроблені АТ "Південний банк", в першу чергу, стосовно нової для ринку технології – BlockChain.